

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: (3)

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ, ΚΑΤΑ ΛΕΩΚΡΑΤΟΥΣ 75-77

Ο Λυκούργος εισηγείται εισαγγελίαν προδοσίας εναντίον του Λεωκράτη για τη φυγή του από την Αθήνα τις κρίσιμες στιγμές μετά την ήττα στη Χαιρώνεια (338 π.Χ.). Αρχικά, ο ρήτορας παρέθεσε τα ψηφίσματα και τα μέτρα με τα οποία προσπάθησε η πόλη να αντιμετωπίσει τη δυσχερή κατάσταση. Ένα μάλιστα από αυτά καθιστούσε ενόχους προδοσίας όσους θα εγκατέλειπαν στο εξής την Αθήνα. Ο Λεωκράτης, όμως, πρόλαβε να καταφύγει στη Ρόδο κάποιες ώρες πριν από την ψήφισή του και έτσι, στην πίστιν του λόγου του, ο ρήτορας εστιάζει στην ηθική –και όχι τη νομική– πλευρά του ζητήματος. Αφού αναφέρθηκε στην εκστρατεία του Ξέρξη, οπότε οι Αθηναίοι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την πόλη τους, για να την υπερασπιστούν αποτελεσματικότερα, ο ρήτορας επισημαίνει:

Καίτοι ὑμεῖς τίνα τρόπον νενομίκατε περὶ τούτων, καὶ πῶς ἔχετε ταῖς διανοίαις, θεωρήσατε. ἄξιον γὰρ ὅμως καίπερ πρὸς εἰδότης διελθεῖν· ἐγκώμιον γὰρ νῆ τὴν Ἀθηνᾶν εἰσι τῆς πόλεως οἱ παλαιοὶ νόμοι καὶ τὰ ἔθνη τῶν ἐξ ἀρχῆς ταῦτα κατασκευασάντων, οἷς ἂν προσέχητε, τὰ δίκαια ποιήσετε καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις σεμνοὶ καὶ ἄξιοι τῆς πόλεως δόξετ' εἶναι. ὑμῖν γὰρ ἔστιν ὄρκος, ὃν ὁμνύουσι πάντες οἱ πολῖται, ἐπειδὴν εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον ἐγγραφῶσι καὶ ἔφηβοι γένωνται, μήτε τὰ ἱερὰ ὄπλα καταισχυνεῖν μήτε τὴν τάξιν λείψειν, ἀμυνεῖν δὲ τῇ πατρίδι καὶ ἀμείνῳ παραδώσειν. ὃν εἰ μὲν ὁμώμοκε Λεωκράτης, φανερώς ἐπιώρκηκε, καὶ οὐ μόνον ὑμᾶς ἠδίκηκεν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ θεῖον ἠσέβηκεν· εἰ δὲ μὴ ὁμώμοκεν εὐθύς δηλὸς ἐστὶ παρασκευασάμενος <ὥς> οὐδὲν ποιήσων τῶν δεόντων, ἀνθ' ὧν δικαίως ἂν αὐτὸν καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ τῶν θεῶν τιμωρήσασθε. βούλομαι δ' ὑμᾶς ἀκοῦσαι τοῦ ὅρκου. Λέγε, γραμματεῦ.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ:

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του παρακάτω αποσπάσματος:

Εντούτοις, με ποιον τρόπο εσείς, άνδρες Αθηναίοι, έχετε νομοθετήσει σχετικά με αυτά (τα θέματα) και πώς σκέφτεστε, εξετάστε. Αξίζει όμως να μιλήσω διεξοδικά αν και (απευθύνομαι) σε ανθρώπους που γνωρίζουν. Διότι, μα την Αθηνά, είναι εγκώμιο της πόλης οι παλαιοί νόμοι και οι συνήθειες αυτών που δημιούργησαν αυτά από την αρχή, στα οποία εάν δίνετε προσοχή (στρέφετε την προσοχή σας) θα πράξετε τα δίκαια και θα δώσετε σε όλους τους ανθρώπους την εντύπωση πως είστε σεμνοί και άξιοι της πόλης.

Μονάδες 10

Γ2. Σε ποιον όρκο αναφέρεται ο Λυκούργος; Ποια η στάση του Λεωκράτη ως προς αυτόν;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Ο Λυκούργος αναφέρει ότι στην Αθήνα υπήρχε όρκος τον οποίο ορκίζονταν όλοι οι πολίτες που ήταν εγγεγραμμένοι στο ληξιαρχείο μετά την εφηβική τους ηλικία. Ορκίζονταν λοιπόν να μην ντροπιάσουν τα ιερά όπλα ούτε να εγκαταλείψουν ποτέ την μάχη αλλά να υπερασπιστούν την πατρίδα τους και να την παραδώσουν καλύτερη.

Ο Λυκούργος υποστηρίζει ότι ο Λεωκράτης σε περίπτωση που έχει δώσει αυτόν τον όρκο, τον έχει ήδη καταπατήσει φερόμενος άδικα προς τους Αθηναίους και με ασέβεια προς τους Θεούς. Αν πάλι δεν έχει δώσει τον όρκο, τότε δεν πράττει τίποτα από αυτά που πρέπει.

Μονάδες 10

Γ3.α. «ἐγκώμιον γὰρ νῆ τὴν Ἀθηνᾶν εἰσι τῆς πόλεως οἱ παλαιοὶ νόμοι καὶ τὰ ἔθνη τῶν ἐξ ἀρχῆς ταῦτα κατασκευασάντων, οἷς ἂν προσέχητε, τὰ δίκαια ποιήσετε καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις σεμνοὶ καὶ ἄξιοι τῆς πόλεως δόξετ' εἶναι.»

Να μεταφερθούν τα ουσιαστικά -πλην των κύριων ονομάτων- στην ίδια πτώση του αντίθετου αριθμού και να γραφούν τα παραθετικά των επιθέτων.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

ἐγκώμιον : ἐγκώμια

τῆς πόλεως: τῶν πόλεων
οἱ νόμοι: ὁ νόμος
τὰ ἔθνη: τὸ ἔθος
ἀρχῆς: ἀρχῶν
ἄνθρωποις: τῷ ἀνθρώπῳ

παλαιοὶ: παλαιότεροι, παλαιάτατοι
τὰ δίκαια: τὰ δικαιότερα, τὰ δικαιοτάτα
σεμνοὶ: σεμνότεροι, σεμνότατοι
ἄξιοι: ἀξιώτεροι, ἀξιώτατοι

Μονάδες 5

Γ3.β. «ἐπειδὴν εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον ἐγγραφῶσι καὶ ἔφηβοι γένωνται, μήτε τὰ ἱερὰ ὄπλα καταισχυνεῖν μήτε τὴν τάξιν λείψειν, ἀμυνεῖν δὲ τῇ πατρίδι»

Να γραφεῖ το β ενικό ευκτικής αορίστου των ρημάτων και των απαρεμφάτων της παραπάνω περιόδου στη φωνή που βρίσκονται.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

ἐγγραφῶσι: ἐγγραφεῖσθε /εἶτε
γένωνται : γένοισθε
καταισχυνεῖν : καταισχύναιτε
λείψειν: λίποιτε
ἀμυνεῖν: ἀμύναιτε

Μονάδες 5

Μονάδες 10

Γ4.α. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους όρους:

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

διελθεῖν: τελικό απαρέμφατο, Υποκείμενο της απρόσωπης έκφρασης ἄξιον ἐστὶ με υποκείμενο το ἐμέ (αναγκαστική ετεροπροσωπία)

τῆς πόλεως: ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός ως γενική αντικειμενική στο ἐγκώμιον

κατασκευασάντων: επιθετική μετοχή με υποκείμενο το άρθρο της (τῶν), λειτουργεί ως ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός γενική κτητική (ή υποκειμενική) στη λέξη τὰ ἔθνη

τούτοις : έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα προσέχητε

ὑπέρ ὑμῶν: επιρρηματικός εμπρόθετος προσδιορισμός της υπεράσπισης στο τιμωρήσασθε ἄν

Μονάδες 5

Γ4.β. «ὄν ὁμνύουσι πάντες οἱ πολῖται»

Να μεταφέρετε την πρόταση στην αντίθετη σύνταξη.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

ὅς ὁμνυται ὑπό πάντων τῶν πολιτῶν

Μονάδες 5

Μονάδες 10

Σας ευχόμαστε καλή επιτυχία

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ